

מצב אבטחת המידע בשלטון המקומי מעורר דאגה

מקור: סקר שערך משרד עורכי הדין שביט בראון גלאון צין ויתקון ושות' בשיתוף TheMarker

מי תהיה העיר הבאה בישראל שתיפול קורבן למתקפת סייבר?

הרשויות המקומיות שולטות במידע רגיש של אזרחים ובתשתיות קריטיות – אך דלות בתקציבים ובידע בכל הקשור לאבטחת מידע • סקר שנערך בשיתוף TheMarker חושף כי רוב הרשויות פועלות בניגוד להוראות תקנות הגנת הפרטיות

עוד אתגר סייבר נכלל תחת הקטגוריה של ערים חכמות. מצד אחד, פרויקטים של עיר חכמה מבורסי חיישנים, מצלמות או מערכות מידע עשויים לתרום לרווחת התושבים. אבל מצד שני הם מגבירים את הפגיעות של העירייה. ביולי הכריז המשרד לשוויון חברתי והשרה גילה גמליאל (הליי-קוד) על תוכנית לסבסוד בכספי ציבור פרויקטים של עיר חכמה בתקציב לא מבוטל של 70 מיליון שקל. עם ההודעה על התקצוב מסרה גמליאל כי "הבאת תהליכי הדיגיטציה לרמה המקומית היא המשך ישיר למהפכה הדיגיטלית שאנחנו מובילים. נהפוך את כל הרשויות המקומיות לחכמות". זאת הפעם השנייה במהלך 2018 שהמשרד מפנה תקציבי ציבור לנושא, לאחר שבמאסר מומנו ב-45 מיליון שקל פרויקטי דיגיטציה ברשויות מקומיות בישראל.

בקרת מצלמות בעיריית ירושלים. פרויקטים של ערים חכמות מגבירים את הפגיעות של העיריות. צילום: אמיל סלמן

ארז תדהר, ראש מחלקת הנחיות במערך הסייבר הלאומי: "תארו לעצמכם מצב שבו תושבי עוטף עזה נכנסים למקלטים בעקבות ירי טילים, ואז נקראים לצאת – אף שהמתקפה בעיצומה"

ובמה מנכ"לים, גזברים ויועצים (משפטיים) ב-24 רשויות מקומיות. לשאלה אם הרשות שבה הם מועסקים נפגעה ממתקפת סייבר או כופר בשנים האחרונות, השיי בו 26% מהנשאלים שכן ו-29% אמרו שאינם יודעים. 45% השיבו בוודאות בשלילה. לשאלה אם הרשות המקומית שבה הם מועסקים ערכה לעובדים תרגול מפני מתקפת סייבר ענו 23% בשלילה, ועוד 21% – חושבים שלא. לשאלה אם רשויות מבצעות בדיקות חדרות יוזמות, 36% ענו שכן, 13% חושבים שכן, אך היתר השיבו שלא. למרות רמת האבטחה הנמוכה, ל-70% מהרשויות, על פי הסקר, קיימת אפליקציה עירונית ו-56%

מהן מפעילות פרויקט מצלמות תחת המטרייה של "עיר ללא אלי" מות". 81% מהנשאלים אישרו כי מאגרי המידע של הרשות מוחזקים בידי ספק חיצוני. זהו פתח לצרות. עורכי הדין ירון סילבר וליטל ברששת מהמשרד שערך את הסקר סיכמו: "נראה כי תוצאות הסקר מציינות תמונה מדאיגה ביחס למוכנות של הרשויות המקומיות בכל הנוגע לאבטחת מאגרי המידע שלהן. כמחצית מהרשויות המוקמות שנציגיהן נכחו בכנס שבו הוצג הסקר אינן מקיימות מדיניות הגנת פרטיות סדורה. בנוסף, רק כ-40% מהרשויות מינו ממונה על אבטחת מידע שאינו מכהן כמנהל ה-IT בארגון, וזאת, בניגוד להוראות תקנות הגנת הפרטיות החדשות העוסקות באבטחת מאגרי מידע. אנו צופים שרשויות שלא יטמיעו את הוראות התקנות ימצאו עצמן בתוך פרק זמן קצר תחת חקיקה של הרשות להגנת הפרטיות (הממונה על התחום; א"ז)".

על אבטחת חומרה נמוכה, היעדר הנחיות ונהלים, היעדר ניטור לוגים (יומני שימוש) לזיהוי פעולות חריגות ועוד. המבקר לא חסך ביקורת גם מהגורם המפקח: "היערכות משרד הפנים לאיומי סייבר נמצאת רק בראשית דרכה, ועדיין לא הוקם גוף שיפקח על היערכות הרשויות וינחה אותן כמחויב מהחלטת הממשלה מפברואר 2015. המינהל לשלטון מקומי במשרד הפנים והרשות להגנת הפרטיות במשרד המשפטים ממשיכים להטיל זה על זה את האחריות לאסדרת הנושא".

תמונה מדאיגה

כמעט שנתיים אחרי פרסום דו"ח המבקר וערב הבחירות ברשויות המקומיות, סקר חדש שערך משרד עורכי הדין שביט בראון גלאון צין ויתקון ושות' (המתמחה ברשויות מקומיות) חושף כי מצב אבטחת המידע בשלטון המקומי מי עגומה. הסקר נעשה בשיתוף TheMarker, והתבצע אנונימית בקרב 73 בעלי תפקידים בכירים

עגומה למדי שמקום שמחזיק במאגר המידע אישיים וחסיים של האזרחים ניתן לפריצה".

תקיפת סייבר בעוטף עזה

לעיריות גישה לא רק לתקיפת מידע, אלא גם למערכות תפעול ליות כמו רמזורים, רשת מצלמות, מקלטים חכמים ומערכת צופרים. ככל הידוע, עוד לא היתה מתקפת סייבר על מערכות כאלה בישראל, אבל זה כבר קרה בעולם. באפריל 2017 הובילה מתקפת סייבר אל-חופי העירייה בדאלאס, טקסס, דבר שהוביל לכאוס גם אצל כוחות החירום בעיר. ארז תדהר, ראש מחלקת הנחיות במערך הסייבר הלאומי, הציג בכנסת תסריט תקיפה אפשרי על היישובים בעוטף עזה: "תארו לעצמכם מצב שבו תושבים נכנסים למקלטים בעקבות ירי טילים, ואז נקראים לצאת – אף שהמתקפה בעיצומה"

מבקר המדינה עמד על החוליה שה של הרשויות המקומיות בכל מה שקשור לאבטחת המידע. ב-2017 קיים המבקר ביקורת בחמש רשויות מקומיות בהיבטים של אבטחת מידע, והעלה ממצאים קשים. בנוסף, המבקר מתח ביקורת

אמיתי זיו

באפריל 2018 נפרצה רשת המחשבים של מועצה אזורית חוף אשקלון. זאת היתה מתקפת בופר: האקרים נעלו את מחשבי העירייה ודרשו תשלום בביטקוין כדי לפתוח אותם. אנשי העירייה נענו לדרישה, שילמו את הבופר, ולמזלם – הווירוס הוסר.

זה לא המקרה היחיד. בריון בוועדת המדע של הכנסת במאי סיפרה אורי איתן, מתאמת מע"ר כות הנדסיות בעיריית נצרת: "נפגענו מווירוס כופר שנעל את כל נתוני התביעות המשפטיות של העירייה. המלצתי לשלם את הכופר בסך 10,000 שקל שהתבקשנו לשלם. ראש העיר תהה כיצד מוציאים תשלום כופר מכספי ציבור, אבל התייעצנו משפטית עם המשרדה ועשינו זאת. לא היתה ברירה".

על פי הדיווח בריון, גם עיריית מעלה אדומים נפלה קורבן למתקפת איריס אלפסי, מנהלת מערכות מידע בעיר, סיפרה: "דואר אלקטרוני גרם לוורוס במחשבים. התייעצנו עם מערך הסייבר וקיבנו לנו הנחיות ברורות כיצד לפעול". הרשויות המקומיות שילמו את הכופר כמעט בליט ברירה, ובניגוד להמלצה המפורשת של המשרדה, לפחות לציבור הרחב, לא לשלם את הכופר. המשרדה ממליצה על כך כי אין ראות שאחרי התשלום הווירוס הפוגע יוסר.

ניתן להניח שהיו מקרים נוספים שלא הגיעו לתקשורת. השלטון המקומי הוא החוליה החלשה במערך הסייבר של השלטון כולו: מצד אחד, הוא מחזיק מידע רגיש, כמו למשל תיקי רווחה של תושבים ופרטי כרטיסי אשראי. מצד שני, הוא דל במשאבים בנוגע לאבטחת מידע. יו"ר ועדת המדע, ח"כ אורי מק"לב (יהדות התורה), סיכם את הדיון: "רשויות נדרשות לתקיפות כופר וחלקן אף משלמות. זאת תמונה

ח"כ אורי מקלב: "רשויות נדרשות לתקיפות כופר, וחלקן אף משלמות. זאת בעיה שמקום שמחזיק במאגרי מידע חסיים של אזרחים ניתן לפריצה"